

[Erdélyi Magyar Adatbank]
Páskándi Géza: Holdbumeráng

ÖREG MUNKÁSOK

ÚJRA LENINRŐL

Ó, mennyi papír! Plakátok, bibliák, fénykép, film, színdarab.
Féltek? Mert **verba volant?** Hinnétek: belőle **ez** marad?
A szobra tán? Gipsz, agyag, márvány, ébenfa, bronz.
Nem a Képmás Anyaga, Lenin Anyaga vonz!
Lenin Anyaga: a félelem gazdasággyökereit,
Ahogy tudón kitapogatta benne a hit.
A Lenin Anyaga: mint a Végfény,
Két funkció határán – teremtés elején, múlt-halála végén –
Mammut-tömegből kicsikarta, ami fájt, fáj, vagy fájna:
Szabadság-hiánya.
Kicsikarta, kicsalta, mint más a hangszerekből
A forradalmat hulló emberekből.
Az volt tán benne, mi hiányzik olykor
Történelmünkben is: gyöngy-logika-fogsor,
Mely nevetni termett, de ha rabság vássa,
Megtudják, milyen az Ember Harapása!

Ó, nem érezlek bronzban, se fában, se hulló papírokban.
Csak ha fölény emel s nevetek, s ha düh csikorog a fogban.
Nincs nekem rólad semmi anyag-képem,
A te-anyagod munkál bennem régen, –
Élő húsodba marnék, ha bánt valami is;
Élsz-e még? – tapogatlak magamban, mint a megszállottak
Valami Krisztus sebeit.

HUNYORGÓ RÉMÜLETTEL

(Van Gogh emlékének)

hunyorító rémülettel, mint pincebogár járdai fényre
hunyorító rémülettel nézek a képre
mert jaj gyanús ez a fény ez a szín mint a rabnak
ki körüllesvén szorongva érzi magát szabadnak
midőn mögötte maradtak a cellák
hunyorító rémülettel hunyorító szabadsággal nézed a képet
ki volt vajon a bolond
aki ilyen színt valaha is látott
s mégse vakult meg
vagy vakítani akarta a világot

nekem sem volt mindig ilyen hunyorító rémületem
napkeltét láttam álmomban napkeleten
s lezuhogott a zöld az ágról
pirosából kibújt az alma
reám sült gyümölcsök napja
krumplibokor barnákba hívott
szelídülni színekben
venyige is suhogtatta
gyermek-büntető nyers színeit
mégse féltem
hiszen az elme
kivül maradt
a bűvöleten

s most hunyorgó rémülettel nézek a képre
hunyorgó szabadságom alatt
szokva-szokom meg
hogy soha többé
ne gyanakodjam a fényre

AZ UTOLSÓ BÖLÉNY II.

romantika: utolsó bölény
csörtetsz tavasszal ablakom alatt
az orgonák közt
orrlikadban még a préri-szag
de szemeidben már a zöld fakul

elcsörtet méla ifjúságom
orgonásban borókák között
elcsörtetnek illataim
cserjésen ákác alatt
elcsörtetnek színeim is
ligetekben gesztenye-lombon
bölény szegyét dér hímzi már
tomporán
fagyos gubancok ónja

romantika: utolsó bölény
mentelek mint ember – állatot
elkerítlek óvlak rejtelek
nem vagy látvány akárkinek
kiválasztott életnek csupán
hát csörtess néha úgy tavaszidőn
ablakomnál pezsgő orgonák közt

SZAVAK JEZSUITÁJA

Gögös nyelvem fejr hattyúnyakát simogattam,
fésültem dávid-szavak kender-szakállát,
s kit meghurcolt az utcasarok,
kis szó-szajhákra ráripakodtam:
„Krajcáros ribanc, ó, keseredj el!”
Illettem zsoltáros, kéjes ajakkal
Szűz-Szó-Anya hamvas szoknyaszegélyét
s gyöngö gödölyét oltárra nyújtván
óvtam a vén kos
csigásra pödrött
kürt-szavú-szarvát, – –

s ennyi dérlepte, szent szerelem
bibliás zizegése után
barbár örömmel
dőltem titokban
menyecskés-szavak
erős, nagy tűzmellei közé.

HA MAJD A FÖLDET MEGKÍVÁNJUK

Ha majd a földet megkívánjuk,
mint áldott nő, amit lát,
s mint krumpli-bokrot majd kiássuk
nyugalmát, nem a titkát,

s az almák ízét is feledjük,
a naspolyát, az epret,
csodálkoznak majd fogaink, hogy
gyümölcsöt mint ehettek;

csodálkozik majd piros ínyünk:
mennyi mumus volt, vak terű.
A föld nem is oly fekete,
s a rög se olyan keserű.

AZ UTOLSÓ BÖLÉNY I.

Az utolsó bölény
szeméből fölény
szivárog, sápad.
Benne még
toldísz libben,
fej-örző-szivárvány, inka-dicsfény,
még rejtett s felejtett
kincset ásnak, még
állnak a sátrak,
tomahawk lendül,
pipa füstöl,
skalp csöpögő üstököse fittyen
(s ha égről hullik:
indián skalpol csillagot).
Még
nem rézbőrön verik a dobot, –
de már
csak a bölény emlékszik erre,
hát feje súlyos,
lerogyni készül, –
még látja: a park-őr
hogyan óvna,
de már halál köreit rója
a földbe,
mely utána még marad, –
bölényebb nála.

Lesüllyed,
szelektől cserzett földrész, –

túnne; négyből gyöngébb világtáj,

És neki már
csak a virág fáj,
mit zuhanó törzse
dördülve eltemet.

FELKÖLT AZ EMBERISÉG

Felköltesz minden reggel,
legvidámabb álmaimból is, fel,
épp nőt csókol az ember,
bolyong a virágok után,
egy lepke röppen rá az idegekre:
álmodik az ember.

S te felköltöd, emberiség,
legédesebb álmaiból is,
ráharsogsz a rádióid hangján,
rikkancskodón – minden trafikodból,
besütsz a pirkadati nappal,
felköltesz újra, emberiség,

S így költögeted
kanári sárgával, dzsungeli zölddel,
malaclopó-feketével,
dinnyék murillo-pirosával,
ki tudja, mióta,
fiaid, hogyha alszanak.

VISSZAJÖN A TEJ

Ami nem szerelem,
visszadobja a száj is,
mint csömörös pecsenyéket,

ami nem szerelem,
visszadől, mint borok a túlról,
mint bumerángok,
de sohase, mint a visszhang,
sohase, mint a fecskék.

Ami szerelem,
ha falánk is százszor,
csak, mint a fecske, úgy jöhet vissza,
s maga-feledten, mint a visszhang,
mint gyermeked száján
visszajön a tej.

ÓDA KICSI ARCHOZ

Kicsi volt arcod, mikor megütöttem
Világot botoztam gyűszűnyi térben
Ki-se-nyílt arcod olyan kicsi volt
Szégyen nyilallt föl a tenyérben
Kicsi volt, mint libácska-árvák
Árok szélén dunnyogó lánykák
Kicsi volt, mint csibék bolyhos arany-dió kobakja
Freskókon dundi-tokácskák: angyalok arca
Kisborjak kedves tejszagú orra
Bárány bongyorú gyapja
Mint kutyakölyökben kölyök-kis-bolhák
Kicsi, mint hangyák forradalma, békéje, háza
Mint méhek násza
Kicsi volt
Akár terébe szédült, szűkült szerelmem
Mely mező és tenger
Síkok látása után most immár
Arcodba süllyedt
Mint a parányok
Hogy toppantó-bájú
Parancsolója
Legyen a lelked
S minden arányod
Amelynek hagytam

– Boldog Prokrusztész! –
Csonkítani adtam
Örök-menőim
Szemem csikóját
Kicsi volt arcod
Mégis, mint gyémánt
Tenyerem tükrét
Véremig vágta
Kicsi volt, mégis
Rajta virágzott
Láthatatlanság
Tövis-babérja
Kicsi, mint tűk fénye, lelke
Mennyei napban...

Mondd, mért ütötted
mért vágta-d-szúrtad
nagy, durva, emberi, csóró
tenyerem lelkét
puha, meleg, asszonyi, apró
orcád lelkével?

LIFTEK

A Liftek szállnak
föl-föl
 hoznak pénzt
 húst
 kelvirágot

A Liftek elsüllyednek
le-le
 visznek pénzt
 húst
 kelvirágot

A Liftek néha megállnak
 Charon is fárad
 Gagarin álmos
 A Házmaster
 A Kapus

Kiteszi a Liftre a táblát
a Mindenkori Mitológia:
 „Elromlott
 a
 Deus
 ex
 machina.”

HUZALOK

A Cişmigiun túl a levelek kijátszották dohányszín ászukat
Huzalain az ősz annyi számot tréfát átzúgat
Kávézőkba is bepereg
Keverik a mixerek
Söntés mögött olyan fanyar
Hullólevélízű ital

Csak az Ősz huzalain pengő kötéláncosok
Telefonszámok nevek egyensúlya izgat
Feszült Bajazzo-arcok
Cirkuszi moraj
Kigyültek mind a huzalokra
Városom Összes Szavai
Jöhet Akadémia
Szótárba söpörni
Tudós mozdulattal
Huzalra gyültek mint tavasszal
Kupacba a fecskék
Billegnek számok és szavak
Dróthoz-fához
Olykor a Halhatatlansághoz
Fenik csőrüket

A Huszadik Század telefonszámát ki tudja
Kérdezi barátom
„Én” válaszolom s noteszomban valóban ott áll
Három Juci négy Bözsi és kilenc Péter között
Két szám-lator keresztje közé vetve
A huszadik század telefonszáma.

OTTFELEJTETT SZEM

Az a szemem ott van
ott maradt az okban
ez a szemem itt van
ahol ez a víz van

Hordta szemem Neander-
szakállú ember
vitték hajók, kőtömbök, csontok
röpültek véle levelek
púpjuk közé ringani vették
tevék
sivatagban
szememet
Diogenész hordóba dugta
főző üstbe lökte a kukta
volt, ki táblára véste
sámán késre
volt, aki halként – homokba
múzeumok kihűlt romokra
Püthagorász háromszögekbe
ekések a málló rögökre
krónika is fogta örökbe
s vitte
szemem, hordta a hátán
sokpúpú történelem

S most itt ez a szemem
(a régít úgy keresem
mint kedvenc pipáját matróz
amit két Jóreménység Fok között
szépiák
közé ejtett
vagy otffejejtett
egy ricói kiskocsmában
borpöttyös asztalon)

Itt ez a szemem
naponta kell
megvédenem
nehogy, mint legyet fogó – oda
tapassza testéhez a csoda
mely szoknyát suhogtat
nem botot
s épületekben
vet lobot – –
óvom tőlük szemem
hiszen egyetlenem
s még annyi nézni-jó van,
hát nehogy végül
s már végérvényesen
valami **eggyen** –
gyermekként otffejejtsem.

SIRATÓ-ASSZONY ÉNEKE

Meghalt, meghalt szegény
Békának lesz edény
Fürkész férgek kalácsa lesz szegény
Pizkos pondrók vacsorája
Undok isten lábának kapcája
Rög-nyelő egy legény
Gyökérszívó szegény
Jó volt, jó volt, amilyen
A halálra-gondoló lehet
Kegyelmezzetek
Sírján ne illetlenkedjeteK
Emberpárok, minden verebek!

EMLÉKBŐL: NÉGY FÉL KESZTYŰ

(Négy fél kesztyűt elveszítettem
kicsi voltam nem értem fenséges fogalmába
se a szépbe kicsiségem: jogom bűnöm jövőm
négy fél kesztyűt elveszítettem anyám kabátujjamhoz varrta
az ötödiket
soha többé el ne veszítsem)

Lóg a kesztyű kabátujjamon
csüng a pók is önhálója súlyán
hálóm van másnak
magamat fogtam
tyúkkal tikogtam
hittem

Odakötötte Kálvint nagyapám
ujjasához valami anya
azóta csüng predestináció
meg bor-öblű-ízű isten-minden
csak akkor van midőn sosincsen
csak addig
s a többi
a többi fél pár kesztyű

Lóg a kesztyű lóg
ösztonön a pedagógiák
fejedbe száll a vér

ujjad: öt világrész
csüng fejjel lefelé

ujjaidnak mása
kultúrad a kesztyű
hányszor odadobtad
vas-lovagok felé
csüng fejjel lefelé
„Lógatni a baromfit tilos!”
állatkínzás
kicsiny kis büntetés
(szurtos pénz tökmaghéj az oltárok kövén)
fejjel lefelé ujjal lefelé kesztyűm
ujjaim fölszállnak belőle
bor-barbár velőbe
rúg
(világ aludj!)
földi bárány béget
mennyei mezőre
fejjel lefelé kesztyűm

Tapintásaim el ne tévedjeteK kesztyűimben!
„ez elment vadászni
ez meglőtte
ez hazavitte
ez megsütötte
ez megette”
„Ujjak el ne tévedjeteK öt ujj és öt parancsolat
törvényes folyosóin katakomba-kesztyűm labirintusában!
Kuss ki hüvelyk a gyűrűsé

ez a bőr-duda-luk!
Kuss ki mutató középsőé
ez a polip-tógy

Ujjak rangja rendje terve
mint a szög helyükre verve
»Minden a szemnek semmi a kéznek!«
Kusti ujjak vissza!”

Lóg
a pók
artista
hajon
csüng
a bók
ezer kilowatt
gyakorlat
orrán színes kultúra-tollak
meg idea-fülbevalók
lóg a kesztyű lóg
az ötödik
hogy el ne veszítsem

Varrjátok anyáim
sorsotok éjszakáin
varrjátok varrjátok kabátom ujjához
amiről hiszitek
hogyan elveszithető

A KÖLTŐ ASSZONYA

(Madeleine-nek)

A költő asszonya úgy van:
nincs egy irigy istene se,
míg egy kávéházi zugban
föl nem röpíti a mese.

Aztán a költő asszonya
zenékben megdicsőül.
Virág lesz minden rokona.
Legendák jobbán ő ül.

MENNYI ÉLETET LÁTTAM

Mennyi életet láttam:
mennyi nyakkendő életet,
ruhákban mennyi életet,
hálóingben, kabátban,
pőrén ágyban,
mennyi életet láttam:
egy sem tanított semmire,
mindük tanít valamire...
S mikor nyakkendőm megkötöttem,
mégis egyedül maradtam,
egyedül – két kezemmel,
egyedül – ujjaimmal,
egyedül – szemben
a félelmes tükörrel.

A KARMESTER TEMETÉSE

(G. Georgescu temetésén)

Sötét lovak nagy, üszkös bóbitái
Fölé ostort suhogtat gyászhuszár,
Elcsitultak a hangszerek vitái, –
S ahogy a kocsis épp lendül bevágni
Lovak közé – ebben is karja száll:
A hangjegyek nyáját juházó karja.
S ahogy sűrűn a tömeg csendre lép,
Ólomléptüket ritmussá csikarja
Az árvult pálca, a Bábelt uralva, –
Varázsos intésére megy a nép.

Elhullt a kar s a mester karjavesztvén,
Mint rokkant áll halálban, vállig csonkán.
Hányszor emelte, hány dübörgő estén,
Öklöt rázott s bíbelt a hangjegy testén.
Rög koppant most; elkésett taps a kottán.

1964. szeptember

SIMOGASS

Simogass
mert mellemen térdelt az Átkozott Gladiátor
dárdáját döfni emelte
 simogass
a győztes lihegés
mint ölelő-hím
 simogass
ne nézd a Cézár ujját
 simogass
ne halld a Csak-Látványt-Akaró-Kataklizma-Üvöltést
 simogass
szeresd a legyőzött szív legyőzhetetlen dobogását
 simogass
mert simogatni teremtett
 téged a minden hatalom
feleségem...

GYERMEKKOROM JUHÁSZA

Messziről jött jó juhokkal,
nyáj-terelő sóhajokkal,
gyermekkorom juhásza.
Ő a juhot, én a szemem –
legeltette, legeltettem;
Ő is fűvön, én is tájon, –
pillantásom
fészket rakott a juhászon.

Kis vakondok mocorogtak,
tetszhalálban kis hantokban,
olykor belepislantottam
Don Quijote-ba, Gulliverbe,
s szigetlelő rokonomon
álmélkodtam Robinzonon, –
s két fejezet szusszanóján
újra bámultam a juhászt.

Épp olvasta, hány juha van.
Meglolvasta, nem számolta.
Ez volt az ő olvasása,
Gulliverje, Don Quijote-ja,
bongyorszűrű,
bőrkötésű,
felbégető bibliája.

Megolvasta, hány juha van.
Megolvasta, nem számolta.
Nyájban merült meg a szeme,
gyapjú-betűk tengerében,
szívét-fejét erre adta,
s ha lett volna, pápaszemét
is orrára bökte volna,
hogy nyájának kacskaringós,
barangoló, pont és vessző-
híjas hömpöly,
barokk módra
tülekedő,
nagy mondatát olvashassa.

Hogy olvasta azt a göndör,
fehérgyapjas mondathömpölyt,
bégetések cirádáit,
cirkalmatos térülését
ringó nyájnak,
bandukoló jerkéinek!
Így szerettem volna én is:
örökköntől-örökkéig
számlván is csak olvasni
aranygyapjas perceimet.

VERS SZEMÖLDÖK-CERUZÁVAL

Vers-ingerem volt, de ceruzám nem, ezért nyúltam
kézitáskádba, s felujjongtam, mert leltem valami feketét,
ami fog, ami ír. Kezemből kikaptad, „szemöldökceruza” mondtad,
aztán látván siralmas arcom, megsajnáltaál s visszaadtad,
így született e vers is szemöldököd alatt,
megkurtítva fecskeszárnyát szemednek,
haszontalan szavakkal,
madár-zenével toldva korom-ívét...
S hagytam: ránduljon föl – tágranyíló teremtés –
új szemöldököd: ez a vers.

VÁROSOM EMLÉKE

Ez hát a város. Síkjain keltem, pihentem halmán,
Itt szakítottam, édenest játszva, legelső almám,
Hívén, hogy nincs szebb átok, se mámor, vétek, se alma,
S akit itt szültek, egy vágya lesz csak: itt meg is halna.
Képzetelemben ringtak a pálmák, lengett a cédrus,
Állat üvöltött, s szelídítők: Aesopus, Phaedrus,
La Fontaine kezén csattog a Morál, kegyetlen ostor:
Útő megőrül és a megütött gödörbe fordul.

Ez hát a város: stílusferemtő stílustalanság.
Lapos, de rangos alföldi porból hordta a hantját.
Temetőjében nyögtek a gótok: barokk a kriptá,
S csak Biedermeier mosolyog, tudva, hogy mi a titka.
Céhes legények nyeltek pofont, szót s majszoltak kolbászt.
Latin tanárság civisek ellen hegyezett plajbászt.
Szűrösök csíptek farba s becsíptek nyakalva óbort, –
Tiszteletes jött, templomba mentek: tisztulni jó volt.

Ez hát a város. Lapos, de rangos stílusferemtő.
Gyászoló poroszkált s valahol éppen dudált egy mentő.
Valahol éppen harang kondult meg, nagyvásár zsongott, –
(Ki mit akart, vett: tollat kalapra, mentére gombot.)
Valahol éppen világra jöttem: hallani szépet, –
S tán megváltásra cirkalmaztam ki ezt a kis képet.

GÓLYAHÍR

Téli szél havat gyűjt,
Előttem hótorlasz.
Porlaszd el, szél, porlaszd, –
Messze a gólyahír.

Messze a gólyahír,
Híre sincs, hamva se,
Nem hull a manna se, –
Messze a gólyahír.

Messze a gólyahír,
Gólyák híre messze,
Nem fecsérli napom
Fényét az ereszre.

Jégcsap orgonája
Zsoltárosan fehér.
Nem jön még a tavasz,
A kisbájos ledér.

Messze a gólyahír,
Atlantiszi virág.
Mire ez is nyílik,
Mégfagy tán a világ.

Gólyahír, ha itt most
Hirtelen a télben
Betoppannál, odaadnám
Fele-üdvösségem.

FEREDZE

A távol, a távol
orcádon a fátyol. –
Feredze, feredze.

Pirkadatban pír volt.
Abroszodon zsírfolt.
Feredze, feredze.

Hát hús nincs, de haj sincs,
örömd, de baj sincs.
Feredze, feredze.

Maradt csak a Fátyol,
irgalmas a Távol.
Feredze, feredze.

UJJAS-JÁTÉK

Kipróbálom hát újra,
mi fér még a kis ujjra,

mennyi ereszd-meg, csípd-meg,
meddig marad kicsinynek,

s mit szelíd fű ád, bolond ég,
ó, hány játékom van még,

mennyi dédelgés – hátra,
villanyos tapintásra,

hány pelyhes mókát hordoz,
ha kinyújtom, ha horgos,

mennyi tájékozatlan
tüzet kínál e katlan

a piros ujjbegyekben:
csak rózsét rőt hegyekben,

vagy vakvilágnyi máglyát, –
villák, mankók vagy csáklyák,

vagy, mert hajómon hordom,
hús-óceánra – horgony?

S mennyi a ki-nem-játszott,
zsugorin tartott ászod,

s kopogás, dördületlen
morze-jel ujjbegyedben?! –

Ó, tőlem nem tapintott
kosarak, hinták, hintók,

ludak, sünök és selymek,
ráspolynyi borjúnyelvek,

nyirkok, fémek és bolyhok,
akikkel ujjam boldog, – –

ó, hány kazetta titkát
pattintja fel, vagy kriptát,

hány zsák oldódik s madzag,
hányszor matatja gazdag-

verte láncok lakatját, –
vagy szoknyát – pirkadattájt?

S felszíni mélyt bogozni,
fényét agyamba hozni,

hányszor zuhan kilincsre,
a leszre, vanra, nincse?

Milyen kevés az ujjam,
hogya világra fonjam,

gyökér-gyűrűként rögtön,
konok polip – örökkön,

hogya soha ne ereszem,
inkább a karom vesszen,

s ott csüngjön megújulva
kezem milliárd ujja

felkiáltójelekként –
világ nyakán és keblén!

De
csak, mint fény tapadja-
lepje bé azt, ki anyja,

s a bujább ékű asszonyt –
anyaghoz úgy tapadjon,

mint száj szorít számócát, –
mint csókok, nem piócák.

KUPÁK A KOLOSTORBAN

A kupák szélén
szájak nyoma.
Ötszázéves szájaké.
Múzeumi mammut-foga időknek.

A pohár megszokta:
teljen, ürüljön,
s kihörpintve örüljön;
megszokta a pohár.

Ha majd a pohár bölcsessége
az enyém lesz:
odafutok szájaitokhoz,
s nem irtózom fogsorotoktól!

ANONYMUS

A névadás a tárgyak és dolgok
emberi meghódítása

A csuklya mögött, mi lobog,
milyen szem?
Hallgatag szerzetesek
ballagnak szörnyű rendben.
A csuha alatt, mi dobog,
milyen szív?
Ballagnak a néma barátok,
csend füveit
legelik.

Kacérkodnak kamasz utókorral:
nem libben fel az a feredze!
Kolostor-folyosón
falakat tapogatva,
vakon is arcukat keresve,
dülöngsz a tétova menetbe.

Nevet szeretnél adni,
vért, velőt nevükbe,
csuhák alá tagokat, szőrt is,
hogy rájuk mutathass
ujjal és nevetve:
Emberek ők is!

MEGY EGY EMBER

Megy egy ember. Vajon hova?
S honnan vajon? Van otthona?
Megy egy ember. Vajon elér
Oda, ahol csahol a cél?

Megy egy ember. Ki tudja, hol?
Banános délen bandukol,
Vagy ösztövéres északon,
Tócsán, jegen át, évszakon.

Megy egy ember. Ki tudja, mit
Keres s keres-e valamit?
S ha nem keres, hát mért megyen
Konokul annyi völgy-hegyen?

Megy egy ember, s amit talál,
Több lesz, mint az okos halál?
Sós verejték vajon felér
Azzal, amit kínál a cél?

Megy egy ember. Ki tudja, hol,
S hogy megpihen-e valahol,
Hány éve jár, mi a neve,
Van-e szülendő gyermeke?

Megy egy ember. Mit se tudok.
Sarkában hű kutya: az ok.
Előtte abrakos lovak,
S mint zab ropog – az okozat.

Megy egy ember. Szeretem-e?
Tükröm lesz-e lehelete?
Elbírom-e, ami nehéz,
Az együttlét ítéletét?

Megy egy ember. Gyűlölete
Engem vajon megölet-e?
S ha nem engem, akkor ki mást,
S ki ad neki feloldozást?

Megy egy ember. Azt öleli,
Azt áldja és meg azt öli,
Ki éppen úgy megy, bandukol,
Ki tudja mért, ki tudja hol.

Megy egy ember. Megy, nem lohol.
Látjuk-e egymást valahol?
Ki tudja, egyszer rám talál,
S előbb vajon, mint a halál?

A TÖRZS VARÁZSLÓJA

(Durkheim könyvében olvastam a
primitív törzsek szertartásairól)

Akinek teste vézna:
az a jövőbe néz ma.

A Vének összegyűlnek,
törzs-tűz körébe ülnek
és dobolnak.
Választani varázslót, kiben a belek
kígyója nem arra tekereg,
hogyan emésszen.
Akin a hús csak festék, csak csontok leple,
akinek szája szólni, motyogni, mormolni és üvölni
kell – nem pecsenye verme.
Varázslót kell választani: vadászni-gyöngét,
tusára-satnyát,
szaporodni-gyatrát,
ki csóktól elájul,
páráskor hányna,
gyomra is lélek,
fiú-se, lány-se.
Varázsló ő lesz!

Szerveit
köpdösik:
bélyeges szégyen
oda ne érjen.

Cibálják szőrét,
csupasz maradjon,
villogjon Szellem elébe.
Meg is rugdossák ágyékát, térdét,
s hogy fáj-e, tőle kórusban kérdik,
s ha a szája nem nyílt panaszra,
földbe ássák nyolc-tíz araszra...

S midőn
a földből kiemelkedik,
megcsókolják
szennyes sebeit,
és üvöltenek és zúgnak,
sziszegve magukat hazugnak,
szakálluk tépik,
mardossák mellük,
hasukra köpnek – – –

S fölöttük mosolyog
a Vézna Varázsló
borostás,
piszkos,
tőrélű arca.

A NAP

Reggeli Forrásra
ébredek, ébredek
reggeli forrásnak
mellére térdelek

reggeli forrásnak
de szomjún szaladtam
fejér egy torkába
barbárul haraptam

úgy álltam hajolva
víz előtt víz után
iramló hab vitt el
délelőtt délután

árny lopózott mögém
hajoló hátamba
kést döfött az este
hullottam ágyamba

reggeli forrásra
hajolva haltam el
sodor az éjszaka
zilált vizeivel...

BARTÓK – FÉLFÜLLEL

Fél fülembe omlik a zene
A másikba tengere
Az apadt csiszolatlan kövekhez tapadt
Örületnek amelyet felváj
Sikál
Kapar
A húr
A dob
A zaj
Fél fülembe az Ő hangja foly
Másikban nyüzsgő hangyaboly
Csontig-rágó fehér raj
Fölfoghatatlan egy zshivaj
S a lét alatt
Tudat mögén
Omlik a zene!

Zúdulva dől
A Dzsingisz kán-robaj
Batu kán-döngés
S Róma-tölgy mállik
Bizánc levele válik
Ideg-roston történelem
Nyereg alatt pállik
Mint túros paripa háta
S nincs Krisztus akinek jobban fájna

A jó rosszság mely szeplőtelen fogant
S csak ez a hang
Tudja kiásni
Ami ott ott alatt
Föl-föl kiált mint élő!

Jaj olykor Szabadság cibálja meg fülem
Barackot is nyom pajkosan kobakra
Majd a Téboly elefánt-füleit tépi
Oszlop-ledöntő hangosan!
Szabadíts Uram, zenéidtől
Ments meg Uram, a te dobjaidtól
Némítsd el trombitáidat
Ásd mélyre zongoráidat
Fűrészeld hegedűidet
Pusztítsd csak el a Dallamok Szívét
Ne legyen agy
Ne legyen agy
Csak ülep
Vagy adj
Vagy adj
Adj Uram
Egy Harmadik Fület!

SZOBABELSŐ

Majális pezseg a falon.
Színnyeitől. Majd csupa lom
következik: egy fogkefe
búsong: nem volt még esete
valódi foggal. Kesztyűpár.
Az esti kéz melege száll.
S nyitott könyvszajha ingerel,
nyúztózó lapján elbíbelj.
Újság kacsint ki ravaszul
szemed láttára elavul.
Tunyán, de bölcsen ott hever
a hamutartó – hamvveder.
Az esti vita eltelik
s az ellenfelek csikkeit
– rajtuk a szájas érv nyoma –
ő elkeverte, csak pora,
de híre nincs, hogy volt harag,
(csak száj, a száj-nyom nem harap!) –
ölén megbékélt hamu-érv:
a csikkek szája összeért.

HOGY VAGY, TENGER?

Hogy vagy, tenger, jó öreg?
Bámulok hány tajtékodra:
Mindenszentek lábát mosta.
Hogy vagy, tenger, jó öreg!

Valamikor tán nagyobbnak
Gondoltalak, kicsi voltam; –
Megáradt a képzeletem...
Hogy vagy, tenger, jó öreg?

Látom, még a hajad sem hull
Habtaréjod még a régi,
Fogad se tört partjaidba,
Ép vagy, tenger, jó öreg!

Ím, e pohár sörkedélyű,
Érted iszom, jó öreg,
Nedűt nedűvel köszöntsek:
Élj sokáig, –
Tenger-módra,
Ifjú szívvel, jó öreg!

MINDEN ÉLET VOLT

Minden élet volt. Életem.
Adott nevet a félelem,
pap,
nyelvész,
pillanat...
S Véletlenek Keresztvize
is csöppent homlokomra.
Az is élet volt. Életem.
Mit semminek neveztél,
mi több volt bár, mint élelem,
de kevesebb a szesznél;
az is élet volt, életem,
mi kinyílt, mint ajtó,
mint térdek íve s Biblia,
vagy: kenyérnek – szakajtó,
mi kinyílt, mint kés, virág,
Pallast-szülő Zeüsz-fej:
kienged karjából anyád
s bekattint, mint a bűnjel.
Az is élet volt, életem:
a kő, kozmosz, a béka,
gallérba-rejtett szív, mosoly –
s világratárult véka.

ÖNÉLETÍRÁS

(Egy a sok közül)

Születtem: muszáj volt. Szükséggé Kor kuszált. Nem kérdett senki
véleményt.

Anyámnak fájtam, apám jóváhagyott. Születtem, hogy legyek.
Anyám akart. Apám felelőtlen bókot hadart. S most vagyok.
Sokszor regényhősökhöz hasonlítok. Vagy ők ütnek reám?
Sorsot is kaptam – testamentum nélkül. S ha kisszerűség borsot
Tör orrom alá – prüszkölök. Életem sok volt. Halálom egy lesz.
A Halált szebbnek, tragédiásnak képzeltem, nem holmi komédiásnak.
Önéletemben szerelmem fűszer volt.

Most táblát tesz ki: ekkor nyit, ekkor zár,
Mint a fűszer-bolt.

Szerettem én az életem. Minden húron-végleten. Tünedező éveken.
Sajnálom magam: oktalan halok meg, testvér. S ebben te is osztozol
velem.

Mert azt vallom: a hozzám, hozzád,
Egyszóval a Hozzánk hasonlókat szaporítani kéne, nehogy leöletni
Holmi világ-kezdet óta kitalált halállal.

Hát így.

S most jönnél-e velem, ha azt mondanám:
Gyere pajtás, tegyük a halál ellen valamit?

ÖREG MUNKÁSOK

Ti vagytok a Világ Fája
Szakállas gyökereitek
Meg-megrázza a Szél-történelem
S a lombotokban
Jól elülnek este a tyúkok
Kárálva ősi jóslatot
Törzseteken kovácsolt gyűrűk
Körkörös igazság
Amelyek olykor visszatérnek
A nyirkos zengőségbe
Ágaitokon levél zizeg
Izgató összefogást
Amelyet hajdan szakállas-bajszos
Férfi hirdetett meg
 Ti vagytok a Világ Fája
 És nincs csemete
 Ki fejszét emelne rátok
 Mert elsorvad mint pusztuló gerinc
 Ha kéj kedve már benne nem kering
 Esküszöm hogy nem lesz csemete
 Ki favágótok lenne
 Mert irtódik majd esztelen robajjal
 Hetedik poklokra
Ti vagytok a Világ Fája
Óramutatója
Összefogott-maroknyi sója
Minden történelmi pecsenyének

Ti vagytok: az Események
Ti vagytok munkás ősapáim
Kikben a bölcsesség bizarr
Vagytok a harsanó tülök
Szüztelenítő kecskeszarv
Mely hájas Vesta – lét szemérmét nyitja
Ti vagytok a vén téglarakók
S a vályogvető szerelem
Kis kalibák pelyvás-lábú inas lovai
Málhás Pegazusok
Terüs bólogató rokon szamarak
Szódáslovak
Muraközi Rubensnek való Húzó-Hús-Eszmény
Derbit-nem-látó kis mokányok
Ostorraharapó vagy tűrő
Bíró szügyesek
Legszebb tomporú
Idő-vonó paripák

Ti vagytok a Kenyérbe-Vágó-Kések
Szenvedések jótékony tompaságai
Izomtalan csontok póre szívek
Hívek a forradalomban
Honi sivárság rázogatói
Idegen magány zavarói
Össztartás a Magaslaton
Lélek-közel a mélyben
Belátások kergetői
Úzottek üldözők
Tolvaj után rendőr elől

Szaladtok mert jaj Munka vár – az óriás Marathon
Igaztalan sors-vertjei
Büntelen arany-veretek
Istentelenül istent-termők
Szent Háromból egyet Mindig-Meglelők
Szentlelkes utcaseprők
Vagytok
Serpényők vagytok ásók
Okok gereblyéi
Vasba-lehelt álmok
Ti vagytok a Nélkülözhetetlen
Világ Java vagytok
Ha Isten lennék rátok testálnám a Teremtést halálaim: a Háborúk után
Apáim akiket siratni nem kell
A halál medrében sem
Mert csermely-halál óceános-Halhatatlanságba ömlik
Kiválasztott török
Cethalnyelő Jónás
Világ házát őrző Cerberusi Hűség
Kardot vörös szegfűt
Viztek szájatokban mint kutya a kölykét
S emelitek – borzasztó Tömeg-Elefántok
A földet föl föl
Emberi birtokunkba

Ó szegény apáim mit adott múltunk
Igény párolgott terror-edényből
Érvek: a sérvek
Tüdőbajos levegő-kultusz
Csikorgó estéli ima

Földigrántó káromkodás
Buja szoknya-emelések
Verekedések és verések
Izom izom izom
Bazsajgó bazsalikom
Falura-sercintés s vágás
Kihányni ami trágyás
Centikbe hatolt birodalmak
Gyári szivárvány olajosság
Rumokba-fojtott forradalmak
És nagy hit és még nagyobb remény
Remény te legvérszívobb gyarmat

Áldás nektek Világ Valói
Öreg munkások
Áldás nektek Egyetlen Hit
Mely úgy nem dől enyészni
Mint Nehézkedés és Szállás
Tengelyes tébolya
Áldás nektek
Forradalmak szablyái
Jánosos látomások
Jelenések tűzokádó szakállai
Megvallott és megvallatott isteneim
Öreg munkások
Éljetek mindenütt csodában és csoda-hiányban
Sikoltva és örülve öklöt rázva Vasra és Virágra
Ha nyakat tekerne újfent az erőszak
Áldás atyáim ti szentek kiket harci okosság mentett
Szúrjátok át a Végtelen Szívét

Szervezett Okosság sújtson párt-ököllel
Gyomrába a Halnak kalapáljatok új pénzt erszényünkbe
És higgyetek és higgyetek
Hogy van jó El-nem-múlás
Számotokra
S számomra is
Szegények!